

Kontrollkäik Jõhvi Kodutute Varjupaika

(1) Õiguskantsleri nõunikud viisid 28.08.2009 läbi kontrollkäigu Jõhvi Kodutute Varjupaika (edaspidi: asutus). Jõhvi vallas osutab alates aastast 2002 kodutute öömajateenust Jõhvi Vallavalitsuse hallatava asutuse Jõhvi Sotsiaalmaja struktuuri kuuluv Jõhvi Kodutute Varjupaik. Jõhvi Sotsiaalmaja põhimäärus on kehtestatud Jõhvi Vallavolikogu 20.04.2006 määrusega nr 27 "Jõhvi Linna Sotsiaalmaja nimetuse muutmine ja põhimääruse uue redaktsiooni kinnitamine" (edaspidi Põhimäärus). Jõhvi Sotsiaalmaja direktor on kehtestanud 02.01.2007 "Jõhvi kodutute öömaja sisekorraeskirjad" (edaspidi öömaja sisekorraeskirjad).

Sotsiaalmaja tegevust suunab ja kontrollib vallavalitsuse poolt moodustatud hoolekogu (Põhimääruse §-d 19-23). Asutuse põhitegevuseks on sotsiaalse tagatiseta isikutele sotsiaalhoolekande seadusest tuleneva vältimatu abi teenuse ehk ajutise peavarju ja toiduning riideabi osutamine. Tegevuse eesmärgiks on anda sotsiaalselt abitusse olukorda sattunud inimestele ajutise ööbimiskoha võimalus kuni alalise elamispinna leidmiseni. Varjupaik on avatud iga päev 18.00-08.00 (öömaja sisekorraeskirjade p 1).

Teenust osutatakse eelkõige Jõhvi valla elanikele, kuid vajadusel ka teistele Ida-Viru maakonna ning teiste maakondade elanikele. Sagedasti pöörduvad teenusele Kohtla-Järve linna elanikud.

Varjupaigas on 3 tuba ning 8 voodikohta, millest 4 on mõeldud meestele ja 4 naistele. Aastal 2008 kasutas varjupaigateenust 27 isikut, kellest kõik olid mehed. Peamiseks teenusekasutajate vanusegrupiks oli 25-49 eluaastat. Keskmine varjupaigateenusel viibitud ööde arv isiku kohta oli 3 ööd. 2009.aasta 7 esimese kuu jooksul on teenusel viibinud 19 isikut ning teenust on kasutatud kokku 155 korda.

Varjupaigas töötab täiskoormusega korrapidaja ja poole koormusega koristaja. Varjupaiga korrapidaja tööaeg on 18.00-22.00 ning 06.00-10.00.

(2) Kontrollkäik Jõhvi Kodutute Varjupaika leidis aset õiguskantsleri 2009-2010.aasta eriprojekti raames, mille eesmärgiks on hinnata õiguslikku regulatsiooni piisavust ja põhiseaduspärasust ning selgitada varjupaigateenuse kättesaadavuse praktikat. Kontrollkäigul kontrollis õiguskantsler, kas asutuses on teenuste osutamisel tagatud isikute põhiõigused ja –vabadused. Lisaks pöörati tähelepanu asutuse poolt antud tagasidele töös esinevate praktiliste probleemide ja nende lahendusvariantide osas. Mitmete käesolevas kontrollkäigu kokkuvõttes kajastatud probleemide allikaks on valdkonna lünklik õiguslik regulatsioon, mis jätab varjupaigateenuse pakkujate kiiduväärt tegevuse ilma seadusliku toe ja aluseta.

(3) Kontrollkäigu kestel külastasid õiguskantsleri nõunikud asutuse kõiki ruume ning korraldasid vastuvõtu seda soovinud teenuse tarbijatele ning asutuse töötajatele.

(4.1) Isikuandmete töötlemine asutuses

Asutuse poolt eelnevalt saadetud teabest selgus, et asutusse saabumisel registreeritakse isik vastavas registreerimisraamatus. Raamatusse kantakse järgmised andmed: perekonna- ja eesnimi, sünniaeg, eelnev elukoht. Kontrollkäigu raames tutvusid õiguskantsleri nõunikud

kõnealuse registreerimisraamatuga. Edastatud teabest nähtuvalt tegeleb Jõhvi Kodutute Varjupaik isikuandmete töötlemisega.

Isikuandmete töötlemise tingimused ja korra sätestab isikuandmete kaitse seadus (edaspidi IKS). Nähtuvalt seaduse §-st 4 on isikuandmed mis tahes andmed tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. Isikuandmete töötlemine on iga isikuandmetega tehtav toiming, sealhulgas isikuandmete kogumine, säilitamine jne. Seaduse §-ist 6 tulenevalt peab isikuandmete töötlemisel lähtuma muuhulgas eesmärgikohasuse põhimõttest, mille kohaselt võib isikuandmeid koguda üksnes määratletud ja õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks ning neid ei või töödelda viisil, mis ei ole andmetöötlemise eesmärkidega kooskõlas, ning minimaalsuse põhimõttest, mille kohaselt võib isikuandmeid koguda vaid ulatuses, mis on vajalik määratletud eesmärkide saavutamiseks.

IKS § 10 lg-st 1 nähtuvalt on isikuandmete töötlemine lubatud üksnes andmesubjekti nõusolekul, kui seadus ei sätesta teisiti. Haldusorgan võib isikuandmeid töödelda avaliku ülesande täitmise käigus seadusega ettenähtud kohustuse täitmiseks (IKS § 10 lg 2). Haldusorgani õigus andmete töötlemiseks isiku nõusolekuta kehtib vaid niivõrd, kuivõrd see on ülesande täitmiseks olemuslikult vajalik. Juhul, kui teenuse osutamise seisukohast on oluline teatud andmete kogumine, tuleb selliste andmete ring ja kogumise eesmärk üheselt kindlaks määrata.

Tulenevalt eeltoodust soovib õiguskantsler Jõhvi Vallavallavolikogul Jõhvi Sotsiaalmaja põhimääruses kindlaks määrata andmete maht, milliste töötlemine on vajalik sotsiaalteenuste osutamiseks ning samuti andmete käitlemise kord sotsiaalmaja tegevuse ümberkorraldamisel või lõpetamisel.

(4.2) Juurdepääsupiirangute rakendamine öömajateenusele

Asutuse poolt eelnevalt saadetud teabest selgus, et isikutele, kes on rikkunud jämedalt öömaja sisekorda, jääb öömaja uks edaspidiseks suletuks. Öömaja sisekorraeeskirjade punkti 8 kohaselt ei võeta teenusele alkoholi- või narkojoobes isikuid. Samuti ei osutata sisekorraeeskirjade punkti 4 kohaselt teenust isikutele, kes keelduvad ennast pesemast.

Lisaks nähtub asutuse poolt edastatud teabest, et asutuses keelatud esemete valdusest mitteloobumise korral isikut öömajateenusele ei lubata.

Seega loovad Jõhvi Sotsiaalmaja direktori kehtestatud siseregulatsioonid asutuses võimaluse sisuliselt distsiplinaarkaristuste kohaldamiseks isikute suhtes, kes rikuvad asutuse poolt kehtestatud reegleid (joobe esinemine, keelatud esemete valdusest mitteloobumine, hügieenireeglite mittejärgimine). Peamiseks distsiplinaarkaristuseks võib olla öömajateenuse osutamisest keeldumine.

Jõhvi Vallavolikogu 17.01.2008 määruse nr 104 “Jõhvi valla eelarvest sotsiaaltoetuste maksmise ja sotsiaalteenuste osutamise tingimuste ja korra kehtestamine”¹ punkti 10 kohaselt osutatakse kodutute öömaja teenust Jõhvi Sotsiaalmajas isikutele, kellel puudub isikut tõendav dokument ja/või elamiseks vajalik sissetulek. Lisaks tagatakse Jõhvi Sotsiaalmaja põhimääruse § 9 lõike 3 kohaselt sotsiaalse garantiita isikutele tasuta eluasemeteenus

¹ Kättesaadav elektrooniliselt aadressil <http://www.johvi.ee/index.php/mod/site/act/nav/id/253/i/150>.

(voodikoht) maksimaalselt kuueks kuuks. Tõenäoliselt on ajalise ülempiiri seadmise eesmärgiks motiveerida isikut tarvitusele võtma meetmeid kodutu seisundist väljumiseks. Kummatigi ei põhine viimatisundatud piirangu kehtestamine Jõhvi Vallavolikogu määrusel, mis reguleerib sotsiaalteenuste osutamist.

Sotsiaalhoolekande seaduse (edaspidi SHS) § 3 lg 1 punkti 3 kohaselt on üheks sotsiaalhoolekande põhimõtteks abi andmise kohustus, kui isiku ja perekonna võimalused toimetulekuks ei ole piisavad. SHS § 4 lõike 3 kohaselt on vältimatut sotsiaalabi õigus saada igal Eestis viibival isikul ning seaduse § 28¹ lõike 3 kohaselt osutatakse vältimatut sotsiaalabi isikule seni, kuni ta ei ole enam elatusvahendite kaotuse või puudumise tõttu sotsiaalselt abitus olukorras.

Seega ei ole sotsiaalhoolekande osutamise põhimõtetega kooskõlas olukord, kus kohaliku omavalitsuse poolt vältimatu sotsiaalabi teenust osutama volitatud asutus jätab endale õiguse piirata karistuslikel või muudel eesmärkidel abivajavate isikute juurdepääsu sellisele abile, muuhulgas ka öömajateenusele. Tuleb märkida, et kontrollkäigu kestel läbi viidud vestlusest ei selgunud karistuste rakendamine tegelikkuses. Siiski juhul, kui isiku öömaja vastu võtmisest keeldumise aluseks on mõjuvad asjaolud (joove, tervises seisund vms), peab asutus või kohalik omavalitsus tagama isikule talle vajaliku abi kättesaadavuse muul viisil. Öömajateenust vajavate isikute ringi piiramine ning ligipääsu maksimumkestuse määramine, olenemata sellise ülempiiri kehtestamise eesmärgist, võib põhjustada öömajavõimaluseta isikute abita jäämise.

Tulenevalt eeltoodust soovitab õiguskantsler Jõhvi Sotsiaalaja direktoril muuta asutusesisest regulatsiooni, mis näeb sisuliselt ette distsiplinaarmedmete kohaldamise ning öömajateenusele juurdepääsu piiramise võimaluse vältimatut sotsiaalabi vajavatele isikutele. Tavapärase öömajateenuse osutamisest võib keelduda vaid juhul, kui asutuse või kohaliku omavalitsuse poolt on tagatud vältimatu sotsiaalabi kättesaadavus muul viisil. Lisaks soovitab õiguskantsler Jõhvi Vallavolikogul muuta nii Jõhvi Vallavolikogu 17.01.2008 määrust nr 104 "Jõhvi valla eelarvest sotsiaaltoetuste maksmise ja sotsiaalteenuste osutamise tingimuste ja korra kehtestamine" kui ka Jõhvi Vallavolikogu 20.04.2006 määrust nr 27 "Jõhvi Linna Sotsiaalaja nimetuse muutmine ja põhimääruse uue redaktsiooni kinnitamine" eesmärgiga kaotada seadusliku aluseta kehtestatud vältimatu abi osutamise piirangud.

(4.3) Liikumislake erivajadusega isikute juurdepääs sotsiaalteenustele

Asutuse poolt eelnevalt saadetud teabest selgus, et öömaja paikneb endises ühiselamus poolkorrusel ning maja ei ole planeeritud ratastooli kasutavate isikute teenindamiseks. Kontrollkäigu raames tehtud ringkäigul selgus, et liikumislake erivajadustega isikutel puudub tegelik juurdepääs nii öömajale kui ka võimalus öömajas iseseisvalt hakkama saada (uste laius, lävepakud, kõrge duššialus jne). Vestlusest asutuse esindajatega ei selgunud, kas ehituslikud puudused on ka tegelikkuses piiranud abivajajate juurdepääsu teenusele.

Majandus- ja kommunikatsiooniminister on 28.11.2002 andnud määruse nr 14 „Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes“. Määruse kohaselt on üldkasutatavaks ehitiseks muuhulgas ka hooldeasutused või sarnaste asutuste oote-, vastuvõtu- ja külastusruumid. Määruses reguleeritakse eraldi liikumisvõimalusi väljaspool siseruume ning liikumisvõimalusi siseruumides sätestades eraldi nõuded näiteks treppidele, ustele, ruumidele, tualettidele jne.

SHS § 26 lg 1 punkti 5 kohaselt tagab valla- või linnavalitsus puuetega isikutele teiste inimestega võrdsete võimaluste tagamiseks, nende aktiivseks osalemiseks ühiskonnaelus ja iseseisvaks toimetulekuks juurdepääsu üldkasutatavatesse hoonetesse.

Sotsiaalteenuste osutamisel on oluline tähelepanu pöörata sihtgrupi spetsiifilistele vajadustele. Sotsiaalteenuse osutaja peaks tarvitusele võtma meetmed vältimaks olukorda, kus ligipääs sotsiaalteenusele on piiratud või teenuse kasutamisel kitsendatakse põhjendusteta isiku põhiõigusi vaid teenuse osutamise asukoha nõuetele mittevastavuse tõttu. Teenustele juurdepääsu tagamisel tuleks kaaluda ehitise ja Teenuse tarbijate spetsiifikast tulenevaid erinevaid lahendusvariante.

Tuleb märkida, et Eesti Liikumispuudega Inimeste Liit viib läbi ehitiste ning rajatiste hindamist eesmärgiga selgitada objektide vastavus liikumislake erivajadustega isikute vajadustele.² Antud ühingu eksperdid omavad pädevust nõustamiseks ka ehitiste ümberehitamisega seonduvates küsimustes.

Tulenevalt eeltoodust soovitab õiguskantsler Jõhvi Sotsiaalmaja direktoril koostöös Jõhvi Vallavalitsusega tagada majandus- ja kommunikatsiooniministri 28.11.2002 määruse nr 14 „Nõuded liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimeste liikumisvõimaluste tagamiseks üldkasutatavates ehitistes“ järgimine eesmärgiga võimaldada liikumislake erivajadustega öömajateenust vajavatel isikutel tarbida sotsiaalteenuseid ilma ebavajalike piiranguteta. Oskusteabe saamiseks tuleb vajadusel kaaluda koostöö tegemist Eesti Liikumispuudega Inimeste Liiduga.

(4.4) Asutuse poolt pakutava teenuse tarbijate omandiõiguse riive

Asutuse poolt eelnevalt saadetud teabest selgus, et öömajas on keelatud omada alkohoolseid jooke, narkootilisi aineid, kergestisüttivaid aineid ja terariistu. Nimetatud esemed peab teenuse tarbija andma hoiule korrapidaja kätte. Keelatud esemed tagastatakse öömajast lahkumisel. Keelatud esemete valdusest mitteloobumisel isikut öömajateenusele ei lubata.

Sama leiab kajastamist ka Öömaja sisekorraeeskirjade punktides 6 ja 7, mille kohaselt on öömajja keelatud tuua alkohoolseid jooke, uimastavaid ja kergestisüttivaid aineid, külmrelvi ja terariistu. Alkohoolsete jookide olemasolu korral on korralpidajal õigus need hoiule võtta. Esemed tagastatakse öömajast lahkumisel.

Eeltoodust nähtuvalt võib korrapidaja hoiule võtta vaid alkohoolseid jooke. Muude keelatud esemete valduse üle võtmise aluseid ja korda sisedokumentatsioon ei sätesta.

Põhiseaduse § 32 kohaselt on igäühe omand puutumatu ning võrdselt kaitstud. Omandit võib omaniku nõusolekuta võõrandada ainult seaduses sätestatud juhtudel ja korras. Samuti peavad omandiõiguse teostamise kitsendused tulenema seadusest. SHS §-st 20 nähtuvalt võib sotsiaalteenuse osutaja teatud esemete valduse üle võtta vaid isiku nõusolekuta hooldamise korral. Varjupaigateenuse ning muude sotsiaalteenuste osutamisele antud säte ei laiene. Ka muudes õigusaktides ei ole öömajateenuse osutajale antud õigust teenuse tarbijate õigust omandile piirata. Samuti ei vasta varjupaigateenuse andmisest keeldumine mistahes eseme mitteüleandmise korral SHS §-s 3 sätestatud sotsiaalhoolekande põhimõtetele ja ülesannetele.

² Veebileht ühiskondlike objektide ligipääsetavuse andmetega on kättesaadav aadressil <http://liikumisvabadus.invainfo.ee/>.

Siiski võib teiste teenuse tarbijate, töötajate ning vara kaitsmise eesmärkidel osutada vajalikuks teatud esemete või ainete asutusse sattumise piiramine. Omandiõiguse piiramisel tuleb lähtuda aga kõrvalekaldumatult seadusest tulenevatest alustest. Seetõttu on tehtud sotsiaalministrile ettepanek vastava normistiku väljatöötamiseks.

Juhul, kui asutus peab vajalikuks käesoleval hetkel teatud esemete asutusse sattumise piiramist, peab lubamatutest kaalutlustest lähtuvate suvaotsuste langetamise võimaluste vältimiseks ja ühtse praktika tagamiseks mittesoovitavate asjade nimekiri olema asutuse poolt üheselt kindlaks määratud ja puudutatud isikutele neile arusaadavas vormis teatavaks tehtud. Taoline nimekiri saab käesoleval hetkel olla siiski üksnes soovituslik. Omandi hoiule võtmine või hävitamine saab öömajas aset leida vaid isiku nõusolekul. Valduse mitteüleandmine ei saa olla abivajajale sotsiaalteenuste andmisest keeldumise aluseks. Sotsiaalteenuse osutaja peab välja töötama inimõiguste järgimist ja sotsiaalhoolekande põhimõtteid soodustavad käitumisjuhised juhtudeks, kus asutusse saabunud või seal viibiva teenuse tarbija valduses on asutuses mittesoovitavad esemed või ained.

Tulenevalt eeltoodust soovitab õiguskantsler Jõhvi Sotsiaalmaja direktoril välja töötada ja kehtestada ühene ammendav nimekiri esemetest ja ainetest, mille omamine asutuses ei ole soovitav. Nimekiri tuleb arusaadavas vormis teatavaks teha kõigile teenuse tarbijatele. Lisaks tuleb asutuse töötajate tegevuse reguleerimiseks kehtestada kord esemete ja ainete valduse üle võtmiseks ja vajadusel hävitamiseks ning samuti käitumiseks juhul, kui sotsiaalteenuse saamiseks näidustatud isik keeldub mittesoovitavate esemete või ainete valdust üle andmast. Nimetatud reeglistik võib olla lülitatud asutuse sisekorraeeskirjadesse.

(4.5) Teenuse tarbijate õiguste teatavaks tegemine, asutusesiseste ja asutusest väljaulatuvate kaebuste esitamise võimalus

Kontrollimisel selgus, et asutuses puudub kaebuste lahendamise kord. Öömaja sisekorraeeskirjade punktis 15 tehakse teenuse tarbijatele teatavaks nende õigus pöörduda avalduste ja kaebustega Jõhvi Sotsiaalmaja direktori või Jõhvi Vallavalitsuse poole, kuid see nimekiri vajaks täiendamist.

Ühelt poolt väärkasutamiste ära hoidmiseks ning teiselt poolt teenuse kohta selle adressaatidelt tagasiside saamiseks on oluline asutuses viibivaid isikuid teavitada nende kaebevõimalustest nii asutusesiselt kui asutusest väljaulatuvalt. Asutuses peab olema kehtestatud ja teenuse tarbijatele teatavaks tehtud asutusesiseste kaebuste lahendamise kord, mille eesmärgiks on tagada kõigile esitatud kaebustele vastamine sisuliselt, õigeaegselt ja kohases vormis. Pöördumiste esitamise hõlbustamiseks tuleks kaaluda kaebuste esitamise formulari välja töötamist ja teenuse tarbijatele kättesaadavaks tegemist. Samuti tuleks asutuse ruumidesse erinevatele teenuse tarbijatele hõlpsalt ligipääsetavasse kohta kaebuste esitamise kogumiskasti (-kastide) paigaldamist.

Tulenevalt eeltoodust soovitab õiguskantsler Jõhvi Sotsiaalmaja direktoril välja töötada ja kehtestada ammendav asutusesisene kaebuste lahendamise kord. Kaebuste lahendamise kord ning isiku õigus pöörduda kaebustega asutuse tegevuse kohta ka muude, asutusest väljaspool asuvate kontrollametkondade või institutsioonide (näiteks kohalik omavalitsus, maavanem, kohtud, Sotsiaalkindlustusamet, Eesti Haigekassa, õiguskantsler jne) poole, peab olema kõigile sotsiaalmaja teenuse tarbijatele teatavaks tehtud. Soovitav oleks kaebuste lahendamise ja muude asutuste poole pöördumise alane teave

paigutada teadetetahvlile. Silmas tuleb pidada erinevate keelegruppide võimet teabe mõistmiseks. Asutusesiseste kaebevõimaluste hõlbustamiseks tuleks paigaldada teenuse tarbijate poolt kasutatavatesse ruumidesse nii kaebuste formularid kui ka kaebuste kogumiskastid. **Esitatud kaebuste osas tuleb sisse seada register, mis võimaldab kontrollida kaebuste käsitlemise nõuetelevastavust ning saada perioodiliselt üldistatud andmeid teenuse tarbijate poolt esile toodud peamiste asutusega seonduvate probleemide osas.**

(4.6) Kohaliku omavalitsuse teabe avalikustamine üldkasutatavas andmesidevõrgus

Üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele avalikkuse ja igapäevase juurdepääsu võimaluse, lähtudes demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi ning avatud ühiskonna põhimõtetest, tagab ning võimalused avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle loob avaliku teabe seadus (edaspidi AvTS). Nähtuvalt seaduse § 31 lõikest 2 korraldab linna- ja vallavalitsus veebilehe pidamise oma linna või valla organite ja asutuste tegevuse kajastamiseks ja nende valduses oleva teabe avalikustamiseks. AvTS § 32 lg 1 punktides 2 ja 3 tulenevalt avaldab veebilehte pidav asutus veebilehel päevakohast teavet ning ei või avalikustada veebilehel teavet, mis on vananenud, ei vasta tegelikkusele või eksitab.

Asutuse poolt on õiguskantslerile saadetud Jõhvi Vallavolikogu 20.04.2006 määrus nr 27 "Jõhvi Linna Sotsiaalmaja nimetuse muutmine ja põhimääruse uue redaktsiooni kinnitamine". Kummatigi on Jõhvi Vallavalitsuse kodulehel alajaotuses „Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid“ käesoleva ajani avaldatud Jõhvi linna sotsiaalmaja põhimäärus³, mis tunnistati kehtestuks eelosundatud Jõhvi Vallavolikogu 20.04.2006 määruse nr 27 §-s 32. Seega on kohalik omavalitsus veebilehe pidamisel avalikustanud teavet, mis on vananenud.

Tulenevalt eeltoodust **soovib õiguskantsler Jõhvi Vallavalitsusel järgida veebilehe pidamisel kõrvalekaldumatult avaliku teabe seaduses toodud nõudeid ning viia Jõhvi Sotsiaalmaja põhimäärust puudutav osa vastavusse seaduse § 32 lg 1 punktides 2 ja 3 tooduga.**

(4.7) Vältimatu sotsiaalabi rahastamine isiku elukohaks oleva kohaliku omavalitsuse poolt

Kontrollkäigu kestel läbi viidud vestlusest asutuse juhtkonna ja Jõhvi Vallavalitsuse esindajaga selgus, et asutus osutab vältimatut abi ka teistest Ida-Virumaa kohalikest omavalitsustest tulnud abivajajatele. Siiski ei ole abivajavate isikute elukohajärgsed omavalitsused tasunud asutusele vältimatu abi teenuse osutamise eest. Isiku põhiõiguse vabalt liikuda rakendamine ei saa kaasa tuua tema sotsiaalsete põhiõiguste, muuhulgas ka õiguse vältimatule sotsiaalabile, kahjustamist.

Tulenevalt SHS §-st 9 on vallas või linnas elavale isikule kohustatud sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist korraldama elukohajärgne valla- või linnavalitsus. Väljaspool oma elukohta viibivale isikule korraldab sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas ta viibib, kooskõlastatult isiku elukoha valla- või linnavalitsusega. Isikule, kelle elukohta ei saa kindlaks määrata, korraldab sotsiaalteenuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist see valla- või linnavalitsus, kelle halduspiirkonnas isik abi vajamise ajal asub.

³ Kättesaadav elektrooniliselt aadressil <http://www.johvi.ee/index.php/mod/site/act/nav/id/257/i/363> .

Silmas tuleb pidada, et kuigi isiku viibimiskohaks olev kohalik omavalitsus peab korraldama abivajaja sotsiaalhoolekande, eriti vältimatu abi osutamise vormis, ei saa siiski eeldada, et selline tegevus peaks aset leidma igal juhul tasuta. Kuna abivajavatele isikutele sotsiaalhoolekande korraldamine on primaarselt nende elukohajärgse omavalitsuse ülesandeks, siis lasub vastaval omavalitsusel nii korraldamise kui ka rahastamise kohustus. Samuti võib ebapiisav rahastamine ning teenuste osutamine ilma kohase hüvitiseta kaasa tuua olukorra, kus seni piirkonna elanikele vältimatult vajalikku sotsiaalteenust pakkuv asutus on sunnitud oma tegevuse majandusliku kitsikuse tõttu lõpetama.

Tulenevalt eeltoodust soovitab õiguskantsler Ida-Viru Omavalitsuste Liidul arutada vältimatu abi koosseisu kuuluva öömajateenuse pakkumise korraldamist ja rahastamist maakonna piires juhul, kui abivajavale isikule osutatakse teenust tema viibimiskohaks, kuid mitte alaliseks elukohaks olevas kohalikus omavalitsuses.

(5) Kokkuvõte

Kontrollkäigu tulemusel teeb õiguskantsler isikute põhiõiguste tagamiseks soovitud Jõhvi Sotsiaalmaja direktorile, Jõhvi Vallavolikogule, Jõhvi Vallavalitsusele ning Ida-Viru Omavalitsuste Liidule. Soovitude täitmise osas teostab õiguskantsler järelkontrolli 6 kuu möödudes soovitude tegemisest.